



Atelier Van Lieshout



WORM is een instituut voor avantgardistische recreatie te Rotterdam, bestaande uit een kunstenaarscollectief, een podium met winkel en een Parallele Universiteit (DIY-werkplaatsen voor film, muziek en media). Geboren onder de sterren van punk, dada, fluxus, situationisme en futurisme is WORM uitgegroeid tot een eigengereide organisatie die de 'Do-It-Yourself' mentaliteit van hun voorouders combineert met ultra-pragmatisme, liefde voor techniek(en) en goede boekhouding. De output van WORM is film, radio, concerten, cursussen, party's, publicaties, performances, web-projecten, installaties, workshops en een opeenhoping van tactiele media en internet. WORM focust zich (blijmoedig en toch serieus) op avantgarde, middelenschaarste en opensource.

WORM bestaat inmiddels zo'n twaalf jaar en is ontstaan uit een fusie van Popifilm (programmeerde filmavonden), Studio Een (filmwerkplaats) en Dodorama (winkel met podium). Met ingang van september is WORM gevestigd aan De Witte de Withstraat.

WORM is gevestigd in het monumentale pand nummer 63 van de Witte de Withstraat, dat in 1874 werd gebouwd voor de redactie van de Nieuw Rotterdamsche Courant. Na een fusie met het Amsterdamse Handelsblad in 1964 ontstond de NDU, Nederlands Dagblad Unie. Tot aan het vertrek van 'deze kranten' in de jaren 80, stond nummer 63 dan ook bekend als het NDU-pand.

Na een grote verbouwing in 1993 werd het pand in gebruik genomen door verschillende Rotterdamse culturele instituten, waaronder het Nederlands Fotoinstituut, dat in 2007 uit het pand vertrok. Momenteel huist het de fotovakschool, het NRC-cafe, V2_ instituut voor instabiele media, Scapino Ballet en meerdere ZZP werkplekken. WORM heeft een eigen ingang aan de Boomgaardstraat, nr 71.



Trespa vloer: 2012Architecten

Wanddecoratie: Ron van de Ende

Fotografie: Allard van der Hoek

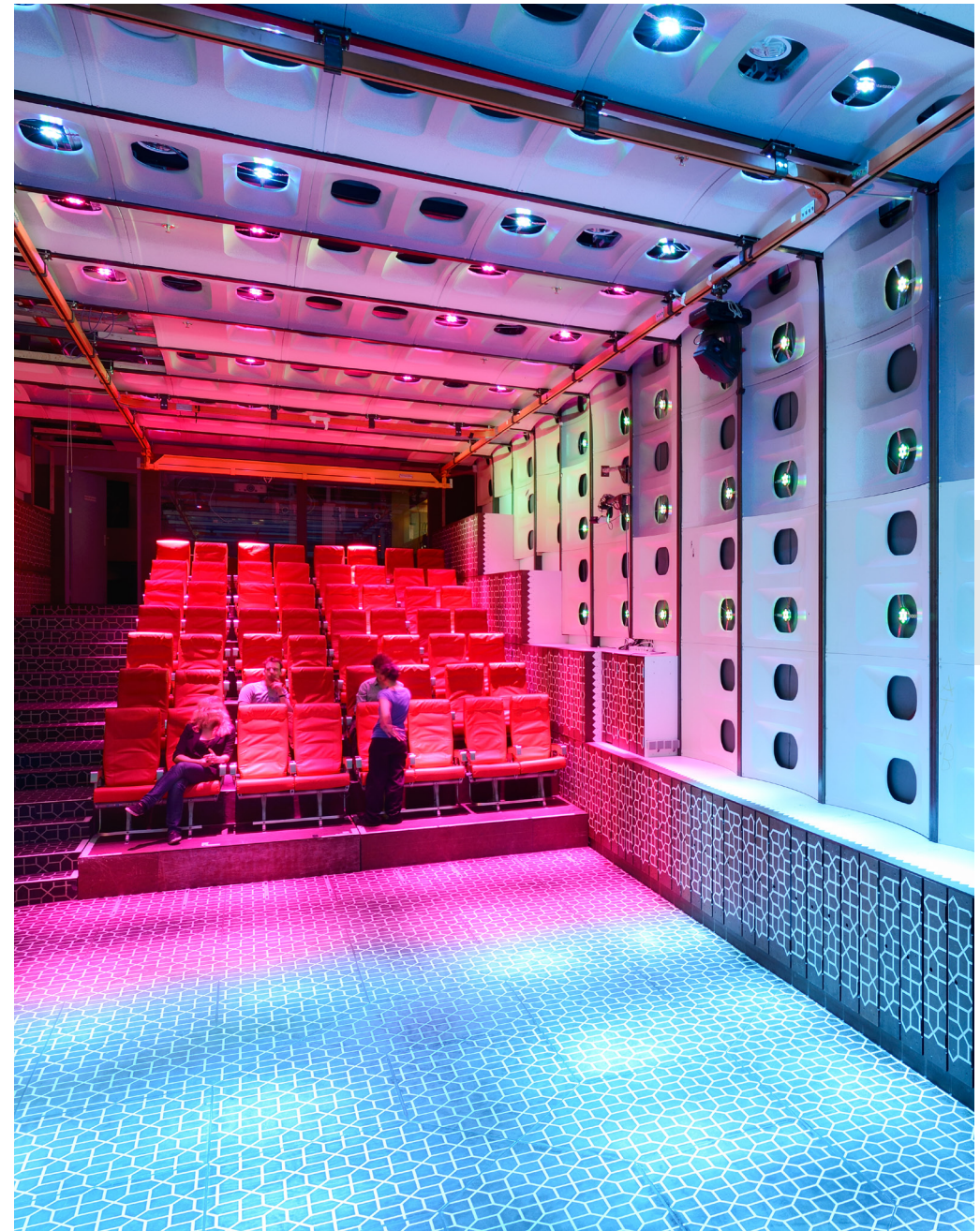
Projectomschrijving Worm Re-)Create, 2012Architecten

WORM, het instituut voor avantgardistische recreatie, heeft hun tijdelijk onderkomen aan de Achterhaven verlaten en is verhuisd naar een 19e eeuwse complex aan de culturele as van Rotterdam, de Witte de Withstraat. Ook deze nieuwe huisvesting is weer vormgegeven door 2012Architecten.

WORM is de gebruiker van een deel van het pand waar voorheen het Nederlands Fotomuseum was gehuisvest. De hoofdstructuur van de bestaande locatie is als basis gebruikt voor het ruimtelijk ontwerp. Door één flinke snede te maken dwars door de zijgevel en de verdiepingsvloer zijn alle functies in het pand ruimtelijk aan elkaar verbonden.

De uitgesneden gevel is twee meter naar voren geplaatst en in de hierachter gelegen hal komen de drie functionele eenheden van WORM samen; publiek, kantoren/studios en huis/bar. Ieder van deze eenheden is op een geheel eigen manier gematerialiseerd.

Een thema in het gehele WORM is transparantie. Letterlijk zijn er tussen bijna alle ruimtes vensters geplaatst zodat de kantoor mensen en het publiek elkaar kunnen zien. Ook komt dit terug in de ingreep in de gevel, een open trap waardoorheen je de lichtgevende toiletten ziet staan en de manier waarop foyer, zaal en rookruimte via de centrale hal met elkaar verbonden zijn.



Vliegtuiginterieur: 2012Architecten

Fotografie: Allard van der Hoek

Publieksruimtes

De publieksruimtes krijgen hun sfeer door de vloer en lambrisering die geheel van twee restpartijen Trespas zijn gemaakt. Dit plaatmateriaal is gezandstraald in Arabisch aandoende surreële patronen. Het wit/bruine Trespas in combinatie met de akoestische wand en plafond panelen afkomstig uit een Airbus van Indonesian Airlines, de NS oranje vliegtuigstoelen en de vliegveld lampen, maken dat de publieksruimtes een vreemd soort 'Nouveau Chique' uitstraling hebben. De zaal is aan de wanden en plafond afgewerkt met vliegtuiginterieur panelen, hierin en achter is alle techniek verwerkt; ventilatie, grid, lichtplan en sprinkler. Het lichtplan van zowel de zaal als de foyer is ontworpen en uitgevoerd door CO2RO. De techniek bijna geheel onzichtbaar geworden en zodoende domineren de ruimtelijke ervaring en het licht de ervaring in de zaal.

Kantoren/Studio's

De kantoren en geluidsstudio's zijn grotendeels ontworpen en uitgevoerd door Atelier van Lieshout op basis van de ruimtelijke hoofdvorm van 2012Architecten. AVL heeft ervoor gekozen om de wanden geheel uit zware roestende stalen platen te lassen. Een soort fortificatie, letterlijk om de geluids'overlast' vanuit de zaal naar kantoor te weren maar ook figuurlijk als plek om je te verschansen tegen de op handen zijnde crisis.

Huis/Bar

Het huis, de bar en de filmstudio's zijn geheel in de bestaande kleinere ruimtes van de kelder ingepast. Hierbij wordt de sfeer bepaald door de aanwezige functionele tegels en installatie techniek. Door hier nog een serie toiletten gemaakt van vloestofcontainers (Marc Heumer) en eikenhouten meubilair (Jasper van der Made) aan toe te voegen is een vervreemdende postindustriële sfeer hier compleet.

In de ruimte van de winkel/foyer zijn de rollende archiefkasten van het Fotomuseum die we aantreffen in deze kelder hergebruikt. Voor de lp/cd/dvd/superuse winkel en de lockers is dit systeem precies zo ingezet als het oorspronkelijk werd gebruikt waardoor de ruimte zeer efficiënt kan worden gebruikt. In het deel voor de bar staan tien van deze onderstellen met 4 persoonszitjes erop wat ruimer opgesteld. Als klanten ontdekken dat hun zitjes mobiel zijn geeft dit aanleiding tot allerlei vormen van sociaal spel.



Lichtplan bar: CO2RO, Meubilair en inrichting: 2012Architecten

Fotografie: Allard van der Hoek

Projectomschrijving Worm Re-)Create, AVL

De setting die Atelier Van Lieshout voor WORM heeft ontworpen is een functionele kunstinstallatie. In een tijd waar heersende waarden niet langer lijken te gelden is Worm midden in de stad als het ware een observatiepunt voor een nieuw soort beschaving. Wij zijn niet langer gevrijwaard van het einde van de beschaving. Zoals ook andere grote beschavingen ten einde zijn gekomen. Een nieuwe ideologische maatschappij biedt een keuzemogelijkheid. Zijn we op tijd in staat een alternatief model of oplossing te vinden of zijn onze laatste dagen geteld? Dan verwachten we klimaat epidemieën, groeiende armoede, oorlogen en meer. Het residu van aswolken zal de volledige agrarische sector omver helpen en zo zullen we niet alleen op zoek moeten naar andere vormen van brandstof maar ook alternatieve voeding.

Tijdens deze grote verandering biedt WORM echter een veilig shelter. Een verschansing gebouwd uit rijplaten, oude stalen platen met een beschadigde en ruwe uitstraling worden gebruikt voor de constructie van onder andere de entree (unit), rookruimte en mobiele bar. Met verlichte kantoor- en studio ruimte die door hun laboratoriumachtige uitstraling lijken op een verlaten kerncentrale. Deze gepantserde schuilplaats ziet er rampzalig uit, ruwer dan ruw.

Geconstrueerd uit materiaal waar niet recht mee te bouwen valt. Een geïmproviseerde verdediging tegen de aanval van het grote dreigement en dat alles met het oog op het vergroten van overlevingskansen in tijden van revolutie en burgeroorlog. Deze contra-revolutionaire unit is wars van de nu geldende hipheid en trends en gedijt uitermate goed voor het laten opbloeien van creativiteit; functionele parasietennesten opgebouwd uit resten van overbodig geworden grote constructies als bruggen, schepen en machines; staal en gebruikt glas. De schroothoop van de oude in elkaar gezakte maatschappij wordt op die manier gebruikt om zich in te verschansen als veilig onderkomen.



Vostok Cabin 2010: Atelier van Lieshout



Kantoren: Atelier van Lieshout

Fotografie: Allard van der Hoek

2012Architecten

2012Architecten ontwerpt producten en gebouwen en ontwikkelt strategieën ten behoeve van de overgang naar een duurzame maatschappij. Tekort aan fossiele brandstoffen en overige natuurlijke grondstoffen stuurt aan op essentiële veranderingen in de maatschappij.

2012Architecten ontwikkelt gereedschappen om gebruik te maken van lokaal beschikbare materialen en productieprocessen als een alternatief voor transport van grondstoffen en producten over de hele wereld. Het werk van 2012Architecten laat zien dat afval en een tekort aan beschikbare materialen kansen bieden voor vernieuwend ontwerp.

Van Superuse tot Recyclicity

2012Architecten is een Rotterdams architectenbureau dat de bestaande omgeving gebruikt als uitgangspunt voor hun ontwerpen.

De 'geschiedenis' die inherent is aan gebruikte producten en materialen en die ontbreekt in ongebruikte nieuwe materialen, biedt een potentiële meerwaarde als deze meegenomen wordt in nieuwe producten en samenstellingen.

Ontwerp wordt niet gezien als een lineair proces maar als een fase in de cyclus van ontwerp en herontwerp, gebruik en hergebruik.

2012Architecten beschouwt hergebruik als een ontwerpstrategie, genaamd Superuse. Het hergebruik concept beperkt zich niet tot alleen bouwmaterialen maar ook energie toevoer, menselijke mogelijkheden, water, vervoer en voedsel.

2012Architecten ontwikkelt strategieën voor steden en gebieden om verschillende kringlopen kort te sluiten en deze in te passen in de bestaande omgeving. Deze strategie is Recyclicity gedoopt.

Om inzage te krijgen in de complexiteit van al deze aspecten beginnen de meeste projecten met onderzoek naar de verschillende lagen. Belangrijke lagen zijn: de bestaande locatie en omgeving, energiebronnen, groenvoorzieningen, water en voedsel, klimaat, materialen, functionaliteit, beschikbaar budget en de capaciteiten van het projectteam. Na deze lagen in kaart te hebben gebracht zoeken we naar onderlinge samenhang. Uiteindelijk leidt dit tot een ontwerp waarin al bovengenoemde aspecten in zijn verenigd.



Eikenhouten meubilair: Jasper van der Made

Fotografie: Allard van der Hoek



Toiletten van vloeistofcontainers: Marc Heumer

Fotografie: Allard van der Hoek

Ook het bureau is cyclisch georganiseerd: Re.search, Re.design en Re.build. Bij Re.search worden de beschikbare stromen van restmaterialen alsmede de regionale cycli onderzocht. De resultaten van Re.search worden geprobeerd in de ontwerpen van Re.design. Op deze wijze wordt kennis ontwikkeld in de praktijk zodat deze structuren kunnen worden toegepast in architectonische projecten die bij Re.build worden ontwikkeld. Deze praktische resultaten worden door Re.search geanalyseerd.

Atelier van Lieshout

Atelier Van Lieshout (AVL) is de studio en werkplaats rondom de Nederlandse kunstenaar Joep van Lieshout die zijn atelier opzette in 1995. Van Lieshout heeft een internationale reputatie verworven omwille van zijn baanbrekend werk waarbij zijn vaak bruikbare beelden en mobiele woonunits de aandacht trokken. AVL produceert een unieke combinatie van kunst in zowel toegepaste vorm als autonoom werk en dit gegeven zorgde er de afgelopen twintig jaar voor dat curatoren en museumdirecteuren van Tokyo tot Mexico projecten en tentoonstellingen met de kunstenaar realiseerden. Het oeuvre van AVL strekt zich uit van machines tot sculpturen, van meubels tot gebouwen, van installaties tot ontwerpen voor utopische en dystopische steden.

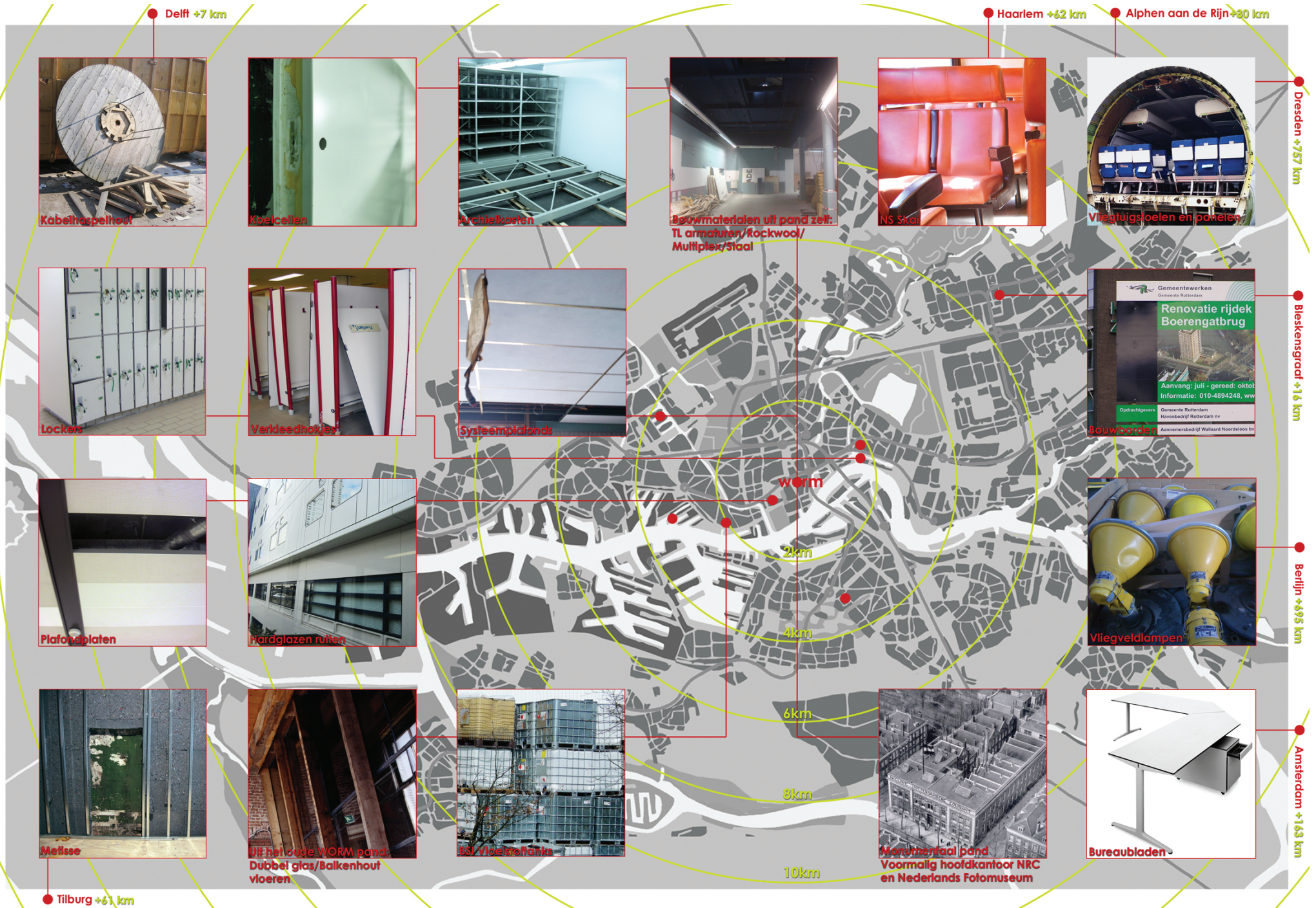
Een van de bekendste projecten is de oprichting van AVL-Ville 2001, een culturele vrijstaat in de haven van Rotterdam. Hoewel deze slechts een jaar heeft bestaan heeft deze 'nieuwe stad' vele bezoekers, zowel leken als professionals, geïnspireerd. Vanaf 2002 realiseert het Atelier onder andere autonome kunstprojecten zoals de grote steigerbouw installatie Sportopia 2002, de grote biogas installatie Technocraat 2003-2004, de dystopische stad SlaveCity 2005-2009, de recycling installatie Cradle to Cradle (2009-2010). Vanaf 2010 ontstaan de monumentale sculpturen die inzicht geven in de snel naderende toekomst zoals het blauwe canon WWII 2010 en Vostok Cabin 2010.

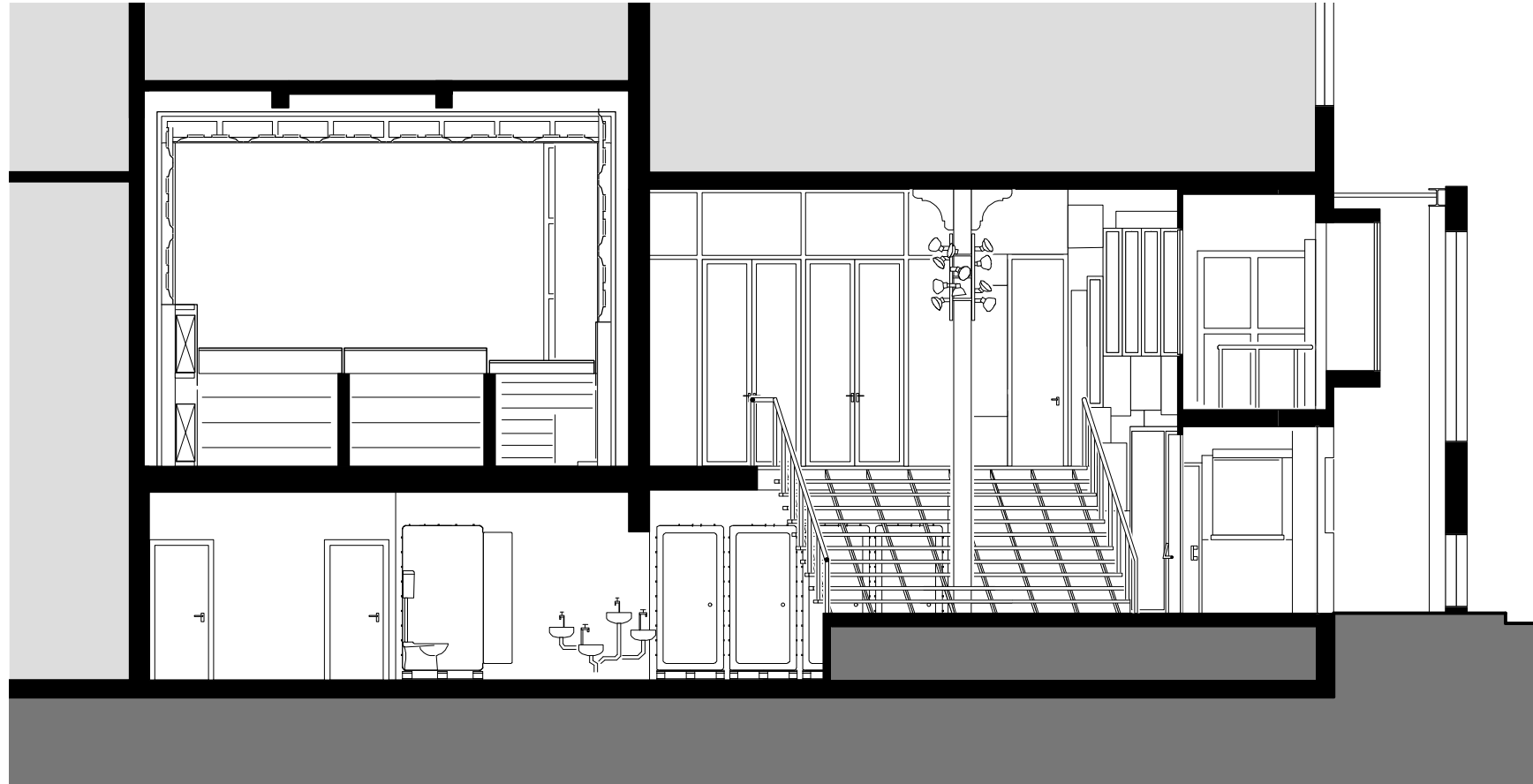


Entree van staal: Atelier van Lieshout

Fotografie: Allard van der Hoek

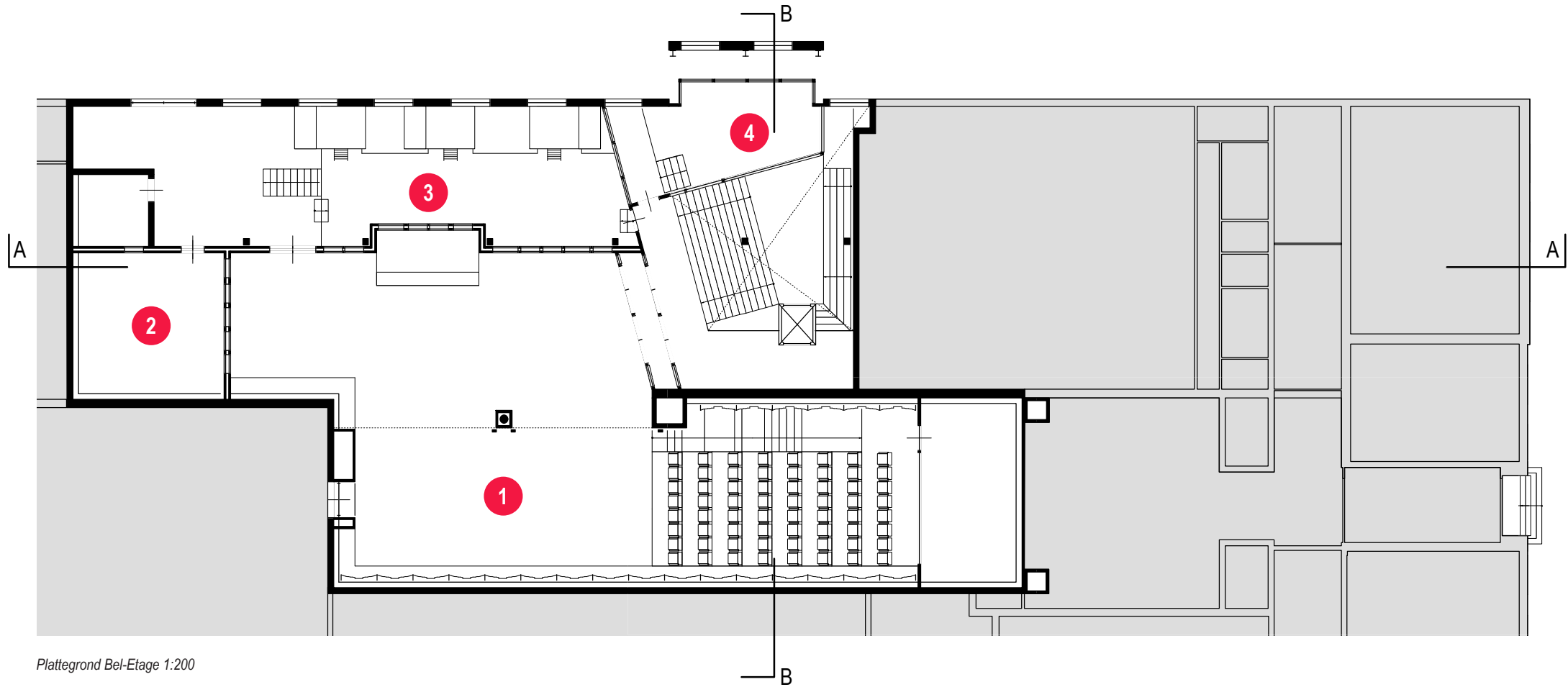
WORM Re-)Create





Dwarsdoorsnede B 1:200

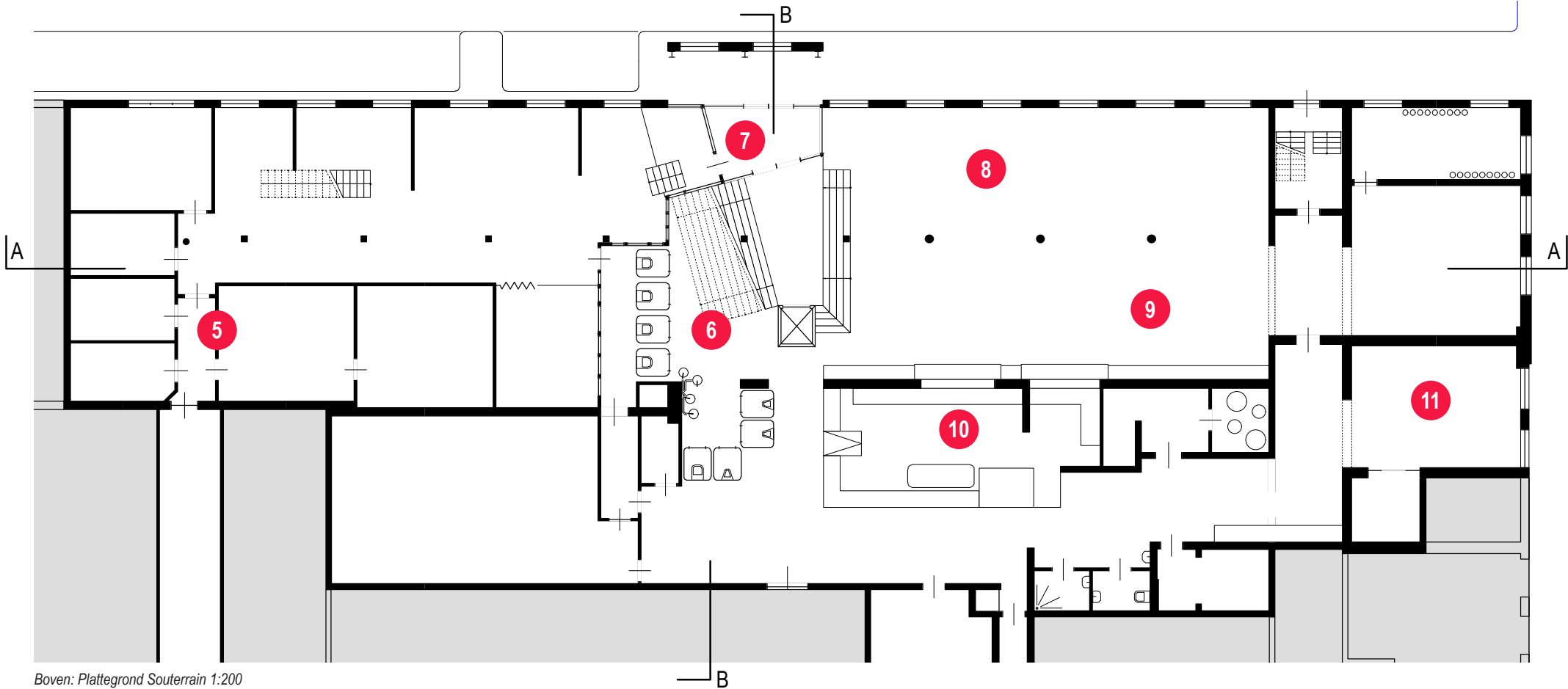
WORM Re-)Create



Plattegrond Bel-Etage 1:200

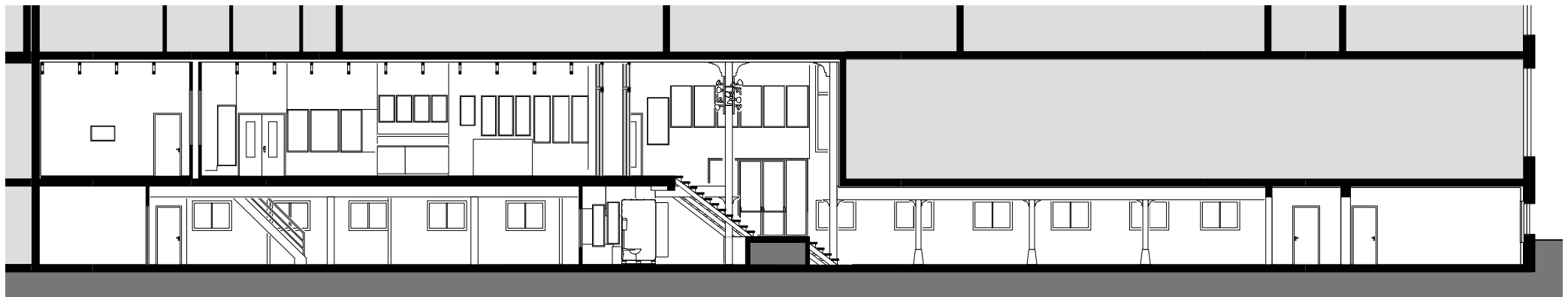
- | | | |
|-----------------|--------------|---------|
| 1 Zaal | 5 Fotostudio | 9 Foyer |
| 2 Geluidsstudio | 6 Toiletten | 10 Bar |
| 3 Kantoren | 7 Entree | 11 Huis |
| 4 Rookruimte | 8 Winkel | |

WORM Re-)Create



Boven: Plattegrond Souterrain 1:200

Onder: Langsdoorsnede A 1:200



Projectgegevens WORM Re-)Create

Ontwerpteam

2012Architecten, Emantpad 5, 3061CE, Rotterdam, +3110 4664 444

Atelier van Lieshout, Keilestraat 43e, 3029BP, Rotterdam, +3110 2440 971

E.J. Bouwmeester BV, Adrianalaan 381, 3053 JB, Rotterdam, +3110 4224 122

Project: WORM Re-)Create, Boomgaardstraat 71, 3012 XA, Rotterdam, Nederland

Opdrachtgever: WORM

Opdracht: Vormgeven van het Instituut voor Avantgardistische Recreatie, voorzien van een zaal voor vertoning van film en concerten, kantoor, foyer, artiestenvertrekken, geluidsstudio en filmstudio in de voormalige tentoonstellingszalen en archief ruimtes van het Fotomuseum.

Invloeden: Superuse, lokaal hergebruik van restproducten.

Superuse: Ontwerp is opgebouwd uit 70% hergebruikte materialen (geluidwerende vloeren, afwerkvloeren, meubilair foyer, meubilair filmzaal, meubilair winkel, thermische isolatie, geluidsisolatie, toiletten, lichtplan foyer, div. installatietechniek.)

Team 2012Architecten

Césaire Peeren, Jos de Krieger, Jeroen Bergsma, Frank Feder,

Floris Schiferli, Arie van Ziel

Stagiaires: Valentina Karga, Coen de Koning, Robert van Middendorp

Start bouw: Februari 2011

Oplevering: Oktober 2011

Bruto vloeroppervlakte: 1259 m²

Netto vloeroppervlakte: 1181 m²

Bruto inhoud: 3927 m³

Bouwkundig + vaste inrichting: €1.400.000

Inrichting: €200.000

Vorbereiding en begeleidingskosten: €200.000

Bouwkosten bruto vloeroppervlakte: €1112/m²

Bouwkosten netto vloeroppervlakte: €1185/m²

Bouwkosten m³: €357/m³

Leveranciers

Metisse, Tilburg: isolatiemateriaal van hergebruikt textiel

AB Liften, Hellevoetsluis: lift

Railtechniek van Herwijnen BV, Tiel: railtechniek zaal

Alara-Lukagro BV, Groot-Amers: geluidswerende deuren

Adviseurs

Adviesbureau Vierveijzer, Almere (akoestiek en geluidsisolatie)

Stabico, Capelle aan den IJssel (draagconstructie)

BBA, Rotterdam (binnenmilieu)

Stichting Expertisecentrum Regelgeving Bouw (brandveiligheid)

TNO, Delft Stieltjesweg, (testen systeemplafonds als geluidswerende vloer)

Uitvoering

E. J. Bouwmeester BV, Rotterdam (hoofdaannemer)

Tedecom, Ridderkerk (luchtbehandeling)

Dekker Elektro BV, Spijkenisse (elektrotechniek)

Van Dorp Installaties BV, Rotterdam (sprinkler)

Blonkstal, Schoonhoven (draagconstructie)

Atelier van Lieshout, Rotterdam (ontwerp en uitvoering kantoren en transparante, geluidwerende scheiding van roestend staal tussen kantoren en publieksruimte)

Marc Heumer, Rotterdam (ontwerp en plaatsing toiletruimte)

Marco Broeders, Rotterdam (ontwerp en plaatsing verlichting foyer en zaal, zitplaatsen tribune, projectiedoeken)

Jasper van der Made, Rotterdam (ontwerp en plaatsing meubilair kantoren souterrain)

Lens, Rotterdam (zandstralen trespas)

Supporters

Ministerie van Onderwijs, Cultuur & Wetenschappen // Dienst Kunst & Cultuur, gemeente

Rotterdam // VSBfonds // Stichting DOEN / BankGiro Loterij // Prins Bernhard Cultuurfonds //

Stichting Bevordering van Volkskracht // Rotterdam Stadsontwikkeling // Rabobank // Gulpener //

Metisse // Bier & Co. // Weihenstephan // Fonds Burger // Fritz Kola // Film Fonds // Fonds BKVB //

Job Dura Fonds // CBK // G. Ph. Verhagen-Stichting

Deelnemende partijen

Superuse elementen

Akoestische isolatie: rockfon plafondplaten, geoogst bij Tropicana (Rotterdam) en Slaakhuys (Rotterdam)

Akoestische isolatie doorgangen: plafondplaten geoogst bij Erasmus MC (Rotterdam)

Glas projectiehok: glazen schuifdeuren geoogst bij Erasmus MC (Rotterdam)

Multiplex ondervloer: geoogst in Fotomuseum

Toiletten: vier afkomstig uit vorige accommodatie van WORM (Delfshaven), rest van de tweedehands vloeiستankleverancier (Rotterdam)

Trespa vloer: bureaus van Fortis hoofdkantoor (Amsterdam) van ontwerper Friso Kramer

Trespa lambrisering: oude pashokjes en kluisjes geoogst bij Tropicana (Rotterdam)

Kapelhaspelkernhoutjes meubilair foyer: geoogst bij Prysmian Cables & Systems (Delft)

Bouwboarden meubilair foyer/winkel: geoogst bij Esbi (Bleskensgraaf) en Cubord (Rotterdam)

Rol- en archiefkasten meubilair foyer/winkel: geoogst in oude fotomuseum (Rotterdam)

Thermische isolatie foyer/winkel: geoogst in oude fotomuseum (Rotterdam)

Lampen foyer: Flughafen Vorfeld (Berlijn)

Vliegtuigpanelen zaal: EADS (Dresden)

Vliegtuigstoelen zaal: Koolhaas Alphen BV (Alphen aan de Rijn)

Bekleding vliegtuigstoelen: deadstock van NedTrain (Haarlem)

Stalen wanden: geoogst in Fotomuseum, oude machines, twee bevoorradingschepen (Rotterdamse haven)

Hout kantoren: geoogst in vorige accommodatie van WORM (Delfshaven)

Glas stalen wanden: geoogst in vorige accommodatie van WORM (Delfshaven)

Eikenhouten meubilair kantoor: diverse kringloopwinkels (Schiedam, Vlaardingen, 's

Gravezande, Dordrecht, Papendrecht, Den Haag, Leidschendam, Gouda)

2012Architecten

Emantspad 5

3061 CE Rotterdam

T: +3110 4664 444

info@2012architecten.nl

www.2012architecten.nl

www.superuse.org

twitter.com/2012Architecten

Marco Broeders

CO2RO Ruimtelijk Ontwerp

B. Meineszlaan 60-B

3022BM Rotterdam

M: +316 1134 2943

info@co2ro.nl

www.co2ro.nl

Marc Heumer

Adamshofstraat 106

3061 ZH Rotterdam

M: +316 5025 8628

www.heumer.nl

Jasper van der Made

Vredenoordlaan 14-A

3061 RL Rotterdam

M: +316 1427 9067

Allard van der Hoek

Architectuurfotograaf

Baron G.A. Tindalplein 213

1019 TW Amsterdam

M: +316 4137 2317

WORM

Boomgaardsstraat 71

3012 XA Rotterdam

Postbus 25045

3001 HA Rotterdam

www.worm.org

info@worm.org

T: +3110 4767 832

F: +3110 4767 159

Atelier van Lieshout

Keilestraat 43-E

3029 BP Rotterdam

T: +3110 244 0971

F: +3110 244 0972

info@ateliervanlieshout.com

E.J. Bouwmeester BV

Adrianalaan 381

3053 JB Rotterdam

T: +3110 4224 122

